

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea“, „Foaia Interesantă“ și Plugarul Luminat — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui John L. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foaie pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Di Profesor N. Iorga întorcându-se în luna trecută dela Paris, a oprit pe câteva zile în Bănat, cercetând câteva orașe, dar și câteva sate. Despre cele ce a văzut acolo, a scris un răvaș către frașii noștri din America, în ziarul „America“ din Cleveland. Iacă ce spune:

SE PUSTIEȘTE ȚARA!

Am făcut, acum în urmă, un drum în Bănat.

Nu voi spune care au fost numele satele pe care le-am cercetat și se va vedea de ce, — dar dela începnt îmi voi arăta recunoștința, pentru felul în adevăr frătesc în care am fost întâmpinat de toți, fără deosebire dacă erau neamniți ori uniți și — vai! — „liberali“ sau numai „nașionali“.

Am mai spus însă și aiurea că, după ce am văzut marile case de zid, cu câte șapte odăi, grajduri în care se înșirau la iesle armăsari de soi, buni ca să-i călărească un rege — și unul din săteni și făgăduia să-l „cinstească“ Regelui când va trece pe acolo, — țesăturile măestrestre, ogoarele de pământ negru făcut prin munca îndărătnică a omului, din tată în fiu, și îngrășate cu sudoare și sânge, iar mai ales după ce am văzut Români zdrăveni ca stejarul și Românce care ar putea sta în scaun de Domnișe și plecat — cu durere în inimă. În casele acelea nu erau copii!.

Ori abia dacă rătacea câte unu, câte doi, cocoliși și alintași ca niște păsări rare, prin acele locuinți de oameni bogați, unde ar fi putut zborda o ceată întreagă de Românași, pe umerii cărora să se poată sprijini o țară primejdută ca a noastră.

În margene, geamurile mărunte ale căsuțelor figănești, erau pline de capete oacheșe cu părul creț. Domnii de mâne în țara românească liberată.

Orașele nu mai dau copii. Viata grea, și, pe lângă nevoile mari, poftele și năravurile și mai mari. Fiecare vrea să trăiască pentru sine. De ce ar purta grija, ar suferi muncenicea copiilor? Sânt așa de frumoase femeile sterpe, așa de curate casele singure...

Am făcut războiu, am întins hoare, am creat o țară mare. Bune toate, dar — pentru cine?

Frașilor din toate părțile, pentru cine?

N. Iorga

Convocare

Insoțire pentru asigurarea contra pagubelor în vite

Clubul Economilor români din Orăștie, a hotărât înființarea unei

Insoțiri pentru asigurarea contra pagubelor

în vite, —

pentru orașul Orăștie și jur.

Proprietarii de vite și toți cari se interesează de o astfel de întreprindere, — sunt prin aceasta poștiți la adunarea de constituire a Insoțirii, — care se va ținea în Orăștie, a treia zi de Paști, la orele 10, după ieșirea dela biserică, în sala mai mare a Școlii.

Se vor ceti și statori Statutele Insoțirii și se va hotărî înființarea și începerea înscrierilor de membri cu vite spre asigurare, și se va alege Comitetul conducător.

Din încredințarea „Clubului Economilor din Orăștie“:

Orăștie la 27 Martie 1923:

Pr. Ioan Moța Ioan Fleșeriu
președinte secretar

Ținem să arătăm aci, în câteva cuvinte, care va fi temelia pe care se va așeza nouă Insoțire. Va fi după asemănarea „Reununii de asigurarea vitelor“ care a mai ființat la Orăștie înainte de război:

Un număr oarecare de vite se înscriu, de pildă în preț de un milion Lei, și din acelea se formează Despărțământul I. al Insoțirii. Insoțirea poate avea 2—3 sau mai multe Despărțăminte, dacă se înscriu vite multe. După vitele din un Despărțământ, se plătesc înse ajutoare numai la întâmplare de pagube în sinul aceluși Despărțământ, cele din altul, pentru pagubele întâmplare în sinul său. Se face socoata câtă sumă trebuie să iasă după vitele despărțământului, și atâta se va plăti.

La înscriere membri plătesc o taxă de înscriere, pe care o va statori sfatul economilor în adunarea de întemeiere, — și totodată vor plăti și paguba No. 1, ca atunci, când paguba cea dintâi se va întâmpla, casieria Insoțirii să nu aștepte până se adună banii dela membri, ci să poată da îndată ajutorul de lipsă celui lovit de nenorocire.

Din sumele ce vor rămânea dela fiecare pagubă, se formează un fond al Insoțirii, din care se vor ajuta scopuri frumoase economice, pentru îmbunătățirea soiului, sau pen-

tru procurarea de semințe economice, — și altele.

Economii noștri cari au atragere pentru aceste lucruri, să poftescă la adunarea de a treia zi de Paști, unde, prin bunăînțelegere, se vor statori toate rînduelile după cari să meargă viata Insoțirii.

Fruntașii țărani și proprietari de vite din comunele din jur, vor fi bineveniți, — căci, după toate semnele, Orăștia va forma singură un Despărțământ mai luând lângă sine doar o comună vecină, — iar cei înscriși din alte comune, vor fi trecuți în Despărțământul 2. 3., după cum se vor fi înscriș.

Miscarea studentească

nu a slăbit. Tineretul universitar stă pe punctul său vechiu de vedere, al luptei, care nu e „antisemită“ (pornită contra Jidanilor), ci e națională.

Studentii au început a-și tipări de nou la București gazeta lor „Cuvântul Studentesc“, din care mai nou a ieșit No. 7 (A se cere la București, Bulevard Elisabeta 5), bine îngrijit și bine scris, plin de suflet românesc și de adevăr!

— Afară de „Memoriul“ (Cuvântul cu largi și temeinice lămuriri) adresat Marelui Sfat al Profesorilor (Colegiului Universitar), studenții au înaintat acum Adunării Deputaților un Memoriu, tot așa de lămurit și hotărît, prin care cer, ca „sfatul Țării să iee măsuri de apărarea și ocrotirea viitorului, oglindit în tinerimea universitară, față de primejdia de a fi copleșit de Evreime!

Vom da părți alese din amândouă „Memoriile“, vrednice a fi cetite de fiecare român cărturar. (Le pot avea cerând No. 7 din „Cuvântul Studentesc“ dela adresa de sus. Prețul unui număr e 2 Lei, dar e bine a se trimite 5 Lei, ca să se poate trimite, mai sigur, în plic, cuvertă. (Pe 3 luni 25 Lei).

— În București a avut loc Duminecă o întrunire studentească, după care mai mulți tineri mai fi-reși, au mers să tulbure puțin „teatrul“ jidovesc pe care îl joacă chiar acum în București o trupă jidovească din America. Au fost mici încercări cu Jidanii. Au mers apoi prin câteva localuri de petrecere și au izgonit pe Jidani de acolo.

Jidanii din București au hotărît să meargă în zilele astea cu jalbă la M. S. Regele.

Din sfatul țării.

— Și bune și rele. —

Săptămâna ce mai trecu dela cel din urmă număr al folii noastre până azi, ne aduce din Sfatul țării și vești bune și vești rele.

Bisericile românești,
multămite.

Ar fi o veste bună, că s'a găsit chipul de a împăca cererile îndreptățite ale bisericilor românești, ortodoxă (greco-orientală) și unită (gr-cat.) și a le așeza în Legea de temelie a țării (Constituție) pe trepte potrivite lor de biserică românești, ridicându-le peste celelalte biserici din țară, preț streine de poporul român și prea puțin binevoitoare lui.

Capii bisericii greco-catolice române, cereau, că în noua Constituție să nu mai fie o biserică așezată în rang mai înainte decât alta, ci toate să fie deopotrivă, una ca alta de îndreptățite în toate și peste tot locul. Adecă și biserică calvinească și cea reformată, și cea jidovească, și cea papistașă (buna noastră prietină și credincioasă țării!), și cea turcească și cea pocăită, să fie la fel socotită în fruntea mesei, ca și vechea biserică românească ortodoxă în care se închină cele 13 milioane de Români susținători ai statului, și ca și biserică greco-catolică română, care și dacă are ceva comun cu catolicii, e însă românească și tot așa cu meritos trecut pentru neam, încât nu se poate găsi Român ortodox, care să vree să așeze biserică papistașă maghiară, în aceeași vrednicie pentru neam și țară, ca pe cea greco-catolică românească. Nu! Căci una e un sânge și un trup cu neamul românesc, cealaltă streină de sânge și dușmană din tot sufletul ei! De aceea fruntașii și bisericesti și mireni ai bisericii ortodoxe au zis:

„Nu, biserică soră greco-catolică. Noi nu te putem așeza pe tine în ochii noștri și în vaza statului, alături de biserică papistașă, nici alături de celelalte, una ca alta mai potrivnice și bisericilor noastre și neamului nostru, — ci noi voim ca vechea biserică, cea deodată cu însuși neamul nostru pe acest pământ, să o păstrăm în vechea ei vază, de biserică întâie în stat, „dominantă“, — dar și pe tine, biserică soră, dorim să te așezăm

pe o treaptă mai presus de celelalte biserici streine și neprietene nouă! Vom zice dar bisericii vechi străbune: dominantă, iar „fie biserică soră având întâietate“ față de celelalte religii streine.

Acolo unde dară vor fi de față preoți evrei, mohamedani, calvini, papistași, reformați și greco-catolici, între aceștia între toți preotul român greco-catolic va ținea locul întâi, cel de frunte; iar de-o fi de față și preot ortodox, apoi el, ca preotul credinței celei mai numeroase din stat, va avea între toți locul întâi.

În acest înțeles a venit la Senat un domn Senator, — înțeles cu Ministrul și și cu Arhieriei români, ortodocși și uniți, și a făcut propunere, — și așa s'a primit de Senat, să fie așezate în noua Constituție bisericile din țară! Cele românești înainte, celelalte, după gradul lor.

Și toți Arhieriei s'au arătat mulțumiți. Cei ortodocși n'au făcut nici o împotrivire de a fi ridicată biserică sora unită din șirul celorlalte religii, ci s'au chiar bucurat de ea și și arhieriei greco-catolici s'au mărturisit mulțumiți cu asta prin rostul însuși înalt Preasfințitului Metropolitan al Blajului Dr. Suciu.

Noi ne bucurăm că-i vedem împăcați și mulțumiți pe toți.

Păruiala.

Incolo, în sfatul deputaților, furtuna din săptămâna trecută, s'a făcut și mai furtunoasă. Zilnic certe strașnice, mestecate cu păruiele, — până ce în 20 Martie, unui deputat i-a venit gândul să facă una, de care să rădă lumea și țara: a dus cu sine în sala de sfat o fiolă (un fel de beșică) umplută cu gazuri sulfuroase, foarte greu mirositoare (puturoase de nesuferit) și a spart acolo în sfat fiola cu gazurile, de s'a umplut sala de un miros urât, înecăcios, încât toți deputații au fost siliți să fugă afară, speriați că vor fi ceva gazuri otrăvitoare, ca ca în război, și ei nu au știut să-și aducă măști de scutire... A trebuit să se deschidă toate ventilatoarele salei, ca să iasă duhoarea din ea. Abia târziu după asta s'a putut urma ședința. Un preot țărănist, părintele Drăghici, a fost judecat la îndepărtare din sfat pe 30 de zile, căci în banca lui s'au aflat resturile fiolei sparte și așa e bătut că d-sa a dus în sală „bomba asfixiantă“ care a risipit pe vre-un cias sfatul țării...

Au urmat, firește, și certe, pleznituri între partidele potrivnice, pentru asta. Dintr'o parte s'a spus partidului liberal dela putere: Pentru oameni ca voi, numai astfel de arme mai sunt potrivite! Aceștia răspundeau: dela o împotrivire ca a noastră numai astfel de mirosuri ne mai pot veni!.

Lucruri de cari nu se prea poate bucura nimenea.

Două patri tari nu fac făină. Două capuri tari, nu se pot înțelege. Prin nenorocitele alegeri, ce

nu pot fi uitate, nici iertate, de opoziție, guvernul a întărit partidele de împotrivire, cu oameni atât de așezați altfel, în capul lor, că dnii Maniu și soții, — încât acum nu mai e de prevăzut o descordare a corzii, decum o apropiere, o împăcare, — care să dea prilej de muncă pacinică și rodnică pentru țară. Mai mult decât toți suferă — țara, care începe a fi luată în deșert și în străinătate pentru cele ce se petrec în Sfatul ei.

Majoritatea votează.

Lumea așa știe din foi, că în sfatul țării nu se lucrează nimic, că acolo deputații numai se ceartă. Totuși zilele trecute s'a putut ceți aceea, că la sfârșitul săptămânii trecute, legea Constituției celei nouă, a fost primită și de Adunarea Deputaților, în desbaterea cea peste tot, și s'a început desbaterea ei amănunțită, pe paragrafi. Iaca cum se face asta: Vorbitorul merge la tribuna de vorbit și spune, ce ar vrea să spună; partidele de împotrivire fac zgomot, furtună, ca să nu se poată vorbi și să nu se poată hotărî nimic. Dar președintele pune întrebările, uneori mai mult prin semne, ca prin grai, și deputații „votează“. Furtuna bubue mai departe, uneori asurzitoare, dar președintele și secretarii și stenograful înseamnă că s'a vorbit așa și așa, s'a votat așa și așa, s'a hotărât așa și așa, — și „forma“ e dată legii nou aduse.

Așa s'a votat în general (peste tot) și Legea de Constituție pe care guvernul o trece oarecum cu puterea prin parlament, — și așa se votează acum și în amănunte, pe paragrafi.

Opoziția iar afară

Văzând că nici cu larma, cu zgomotul, cu fiole nu poate împedea „desbaterea“ (așa cum e) a Constituției, — și că jumătate din deputații ei au fost dați afară din sfat, — partidul național a hotărât a părăsi de nou sfatul, și a nu mai intra el, dela sfârșitul săptămânii trecute încoace. Se răspândește acum prin țară și ține adunări de protestare împotriva sfatului de azi și a felului cum se votează Constituția (Legea de temelie) a țării mărite.

Adunări populare

În cursul săptămânii trecute s'au ținut adunări în vre-o 3 zile după o altă în București, toate în sala dela hotel „Dacia“. Guvernul a aflat că asta e prea tulburător de pace pentru capitala țării, că trebuie să țină mereu armata în oraș pentru pază ordinii, și-a închis sala dela „Dacia“, ne-mai dând voie a se aduna lumea acolo.

Acum, conducerea Partidului Național a hotărât ducerea luptei în alte orașe ale țării, punând la cale adunări în mai multe orașe din vechiul Regat și din Ardeal. Duminică 1 April, la Braïla și Galați.

Di Vaida la Rege.

Di Alexandru Vaida Voievod a fost în una din zilele săptămânii

trecute la Regele și a stat acolo 2 ciasuri, arătând Maestății Sale ce lucruri slabe se petrec în țară din pricină că guvernul e prea volnic și nu ține samă de simțămintele obștei celei mari, care vrea libertate și dreptate. Se spune că M. S. Regele a răspuns, că le cunoaște pe toate astea. Ca și cum ar zice: Le știu, n'am ce să fac. Deocamdată așa caută să meargă lucrurile mai departe, până doar punem ceva rânduială în nevoile cele mari ale țării, cari sunt mai presus de aceste supărări de partide și de persoane..

Castanele.

Povestea cu castanele, pe care cineva le scoate de regulă pe sama altuia, pare că se repetează iară.. Partidul Național și cel Țărănesc își pun toate puterile să răstoarne guvernul liberal de azi. Câțiva politicieni ai țării, cari țin a cunoaște lucrurile bine, oamenii generalului Averescu și Marghiloman, spun că — la rînd ei vor veni după liberali. Se bucură de luptă de răsturnare a celor 2 partide, și zic: De pați răsturna numai cât mai de grabă, ca să-i luăm noi locull..

Zilele trecute s'a ținut la Cluj un sfat al averescanilor, sub președinția dlui Oct. Goga, luând parte mai mulți averescani din Ardeal. Acolo dl Goga a spus'o hotărât, că lucrurile așa sunt pregătite, că ei, Averescanii, să vie la putere, când se va retrage dl Brătianu!

Iar d. Maghiloman într'o adunare a pretenilor săi, ținută zilele astea la Botoșani, oraș plin de Jidani, a spus că el — e gata a lua puterea! Semn că și el e printre cei, cărora li s'a pus în vedere, că poate să vie la putere, când o fi să plece Brătianu.

Ar însemna acest lucru neașteptat, că Partidul Național are darul și puterea de a răsturna guvernele pe sama — altoral.. Căci și Averescu când a căzut, a fost în bună parte vrednicia Partidului Național că a căzut, dar la putere au ajuns... Liberalii.

Să se repete oare acum aceeași poveste? Așa se pare.

Serisori.

Din Rapoitul mare.

Die Redactor! Vedem cu plăcere că „Libertatea“ publică scrisori dela sate, glasuri din popor. Ne folosim și noi de acest lucru și vă vestim, că de-or fi ele multe semne supărătoare în viața de obște a neamului nostru, în noua noastră țară, — nu e totuși mai puțin adevărat, că sunt și multe semne, cari ne dau drept a ne bucura de viața cea nouă pe care o trăim.

Mai ales satele noastre de pe valea Mureșului în ținutul Devei, cătră Illa, Dobra, pe unde iobăgimea a lăsat urme adânci de apăsare a poporului, — în vremea unguilor nu-și putea veni în fire. Cum era

și Rapoitul mare al nostru. În să ne putem zmulge spre un z de viață românească, ne apăsa mai spre pământ stăpânirea, ce își făcuse aci cuib de maghiariz prin oficiul postal, prin notar prin o societate economică în gătură cu Pesta și prin școala maghiară. Erau tot atâtea greutăți plumb, cari ne trăgeau în jos.

Azi, după câțiva ani de viață în România, par'că ne simțim nile slobode de niște lanțuri gre și ne simțim înălțându-ne spre la spre soare, spre cer. Am căpătat învățător, care simte o plăcere a rătă câte ceva frumos. Avem preot care se năzuește a ne face să ne bucurăm de viață.

Di învățător Aurei Popovici a format din tineretul comunei cor în 4 voci, cu care ne-a făcut plăcere sufletească cântând și concerte sătești, cum a fost cel la Botezul Domnului, de care și cum ne aducem cu plăcere amintire. Că s'au produs acolo nu numai muzică și de declamări, ca de învățătoare Blanca Patachi și de ara Eugenia Popovici, apoi cop dlui preot, Silvia Florea, tiner Victor Fillimon și alți, încât ne ștea sufletul văzând așa o producțiune românească în satul nostru.

Tinerimea adultă (mai mare) comună a jucat o piesă teatrală bună și reușită, cu rolul de frunte a nerului țaran Ioan Oana, înso de tinerii harnici Todor Măruș Ioan Colceri, Sabin Firuța, Todor Roman și fetele Lina Oana și Ma David. — Și cor și joc de teat sunt semne de conducători buni de tineret bun, care își urmează conducătorii.

Ne bucurăm văzând că pe a locuri se fac lucruri bune, și vom tim cu plăcere că și cărturarii a noastră comună se silesc a fi înălțimea vremilor noi pe cari trăim.

Iarăși?

Descoperirea unei noi țăsături de stini rai, potrivnici patriei.

Din Arad se vestește, că poli și siguranța de acolo, a descoperit o nouă țăsătură de dușmani statului, cari aveau planul a răpt pe mulți fruntași ai vieții române de obște, ca prin asta să priciniască tuburări și împedecare în dezvoltarea țării.

Un anumit Micke Șandor, norise în țară, din Ungaria, ca a de negoț. Prin purtarea sa bătoare, prin treceri și iar veniri în Ungaria, a trezit luarea amintire poliției, care mergând într'o seară la el acasă, a aflat lucruri frumo de tot: A găsit o mulțime de scrisori pentru Ungaria. Deschizând câteva din ele, n'au aflat în decăt — hârtie albă, nescrisă și împăturată așa ca scrisoarea secretă.

Poliția a spus: aci este ce și spălând acele hârtii albe

Ceva apă din farmacie, care schimbă fața lucrurilor pe cari la atinge, — îndată s'au văzut pe hârtie șire negre, scrise cum se cade! Erau scrisori anume scrise așa cu „cerneală” de aceea ce nu se vede, pe care primitorul scrisorii știa s'o înmoaie în apă anume pregătită, care se dea slovelor față neagră, ca să poată fi cetite.

Prin scrisori, bine înțeles, nu se trimiteau simple „salutări” „Ungurilor ce se deșteaptă”, — ci fel și fel de destăinuri despre armata României, despre așezarea ei, tăria ei, și altele. Scopul țesăturii tainice era, să spioneze bine țara, pentru care scop aveau legături cu oameni de-ai lor așezați în Lugoj, Cluj, Craiova, București, Constanța.

Al doilea scop, să facă facerea unor bărbați politici români mai însemnați!

Capul mișcării era — doctorul de vite din Arad Egri Gyula, apoi negustori unguri-jidani și alți zăvălați ce nu-și încap în piele, vre-o 30 de inși. Sunt toți închiși. Printre ei e și un ticălos de soldat român, fost dezertor, cumpărat ca el să le aducă știri despre armată de pe acolo, unde ei nu se pot apropia.

Iacă pe cine încălzim la sîn, când noi Românii nu prea facem deosebire între Români și străini ci pe multe locuri par'că îi poftim pe ei înainte,

Incăierare cu conunștii

În Germania s'a înjghebat partidul „comunism” îndată după războiu, — ca o molipseală de pe Rusia cea bolnavă de această boală. Adevărul e, că tocmai Germanii au fost aceia, cari se sileau a altoi în inimile Rușilor boala comunismului, pentru a-i zăpăci, a-i strica suflătește, ca să le iee mintea dela război. Dar cei-ce umblau cu leacul de bubă rea ca să-l dea altora, s'au molipsit și ei de aceea și când Rușii, căpiați, lăpădau armele, ori le întorceau asupra ofițerilor lor, asupra conducătorilor țării lor, — pe atunci și soldații germani făceau aproape la fel! Și între ei prinsese boala rea ai căror germani ei îi duseseră altora, — și s'au trezit și Germanii bolnavi, aproape tot așa de rău ca și Rușii.

Și nici azi, după 5 ani dela război, nu s'au vindecat nici ei, Germanii, de urită boală. Zilele trecutului naționalității creștini fiind o adunare în Berlin, pe când, după izbirea unui deputat, lumea încearcă să înceapă a striga: „Jos contactul de pace dela Paris!” și „Jos Jidanii!” — o ceată de comunisti ce intraseră în sală, au început a cânta cântece „internaționale” (de a celor ce nu vor să cunoască o țară a lor, o patrie). De cântece s'a trecut la zberete. La cântări, și pe urmă la pârui alălăușirșitul a fost frumos. Picioare de caune și băte zburau prin văzduh și se opreau în capetele potrivnice. Abia poliția i-a putut despărți, dându-le răgaz a-și spăla capetele pline de sânge.

Așa „traiu între frați” e acolo, unde sămânța „internațională”, comunistă, sămânate de duhul rău, a căzut pe pământ primitor ei.

NOUȚĂȚI

Armata „roșie” în România?..

Ziarele din Cluj vestesc, că siguranța de „acolo a dat, încă înainte cu o lună de zile, de firile unei țesături de răutăți foarte mari. A făcut mereu cercetări în taină, și a descoperit o mare țesătură de „comuniști”, cari vor să facă în lăuntrul României nici mai mult, nici mai puțin, decât o — „armată roșie” bolșevică, care să răstoarne stările pacinice din țară, iscând tulburări turbate și stări ca în Rusia. Vre-o sută de inși au fost arestați în Cluj, — bineînțeles toți streini având ca căpetenii conducătoare mai ales Jidani cu nume nemțești și ungurești, ca Löwinger Adolf, Fleischer Mór, Weissman Arpad, apoi unguri ca Orosz Miklos, Székely Károly, și alții.

Inima paiangeniului de țesătură veninoasă, era în Cluj, avînd legături în toate orașele ardelene, pline de streini. Prin stafeți ce erau mereu pe drumuri, țineau legături cu bolșevicii din Pesta, Viena, Berlin și Moscova.

Ci-că își formaseră o „armată roșie” în Ardeal, care făcea deprinderi de învățatură, — și îndemneau tineretul din Liceele ungurești, să se organizeze și el în legătură cu armata roșie tănuită.

Se vor lua măsuri potrivite pentru a frânge labele păcătosului paiangen.

Curățire. Orașul Târgu-Murăș e unul din cele mai increzute și îndărădnice în unguria lor. Slujbașii lui nici nu vrenu să știe că-s în țara românească.

Orașului i-s'a dat de vre-o jumătate de an, un primar român vrednic, care a început a pureca puțin jocul unguresc al primăriei. Și văzând că mulți slujbași unguri, n'au vrut să învețe românește nici după 4 ani cât li s'a dat îngăduință, a propus guvernului și acela a întărit, ca acei slujbași, vre-o 80, să fie înlăturați din slujbele lor la 1 Aprilie, ca nesupuși.

— Dela Primăria din Cluj vor fi trimiși la plimbare, la 1 Aprilie, pentru același cuvânt, vre-o 50 de slujbași, dela Oradea mare vre-o 45, — și de pe aiurea. Nu se mai putea suferi ce făceau: Au pus jurământ de „credință” (vai de ea!) către statul român (vai de el, când o fi să razime pe acești „credincioși”), dar limba română — nu vor s'o învețe!

Potopuri. Din Bănat se vestește că în unile părți ale județului Caraș-Severin, au eșit apele și au inecat multe hotare, ca ale comunelor Ciacova, Nevrincea, Părul Jupa, și altele.

† **Mihai Grof**, un prea cinstit și harnic meseriaș român, tâlpar, din rândul de oameni vechi și buni ai Orăștiei, a încetat din viață în 28 Martie n. dimineața, în vârstă de 75 de ani. Era un fruntaș membru al Comitetului parohial și al tuturor corporațiilor noastre românești din loc. Odihnească-l Dzeu cu pace între aleșii săi.

În **Geoagiul de jos** aranjându-se de Crăciun o reprezentatiune școlară, cu elevii dela școala primară, mulți din cei cari au luat parte, au binevoit a face dăruiri în folosul bibliotecii școlare. Dnii Dr. Marghita, V. Goron protpp. și Dr. Felter au dăruit câte 100 Lei, alții sume mai mici, 50, 30, 20 Lei, etc. ajutând să rămână un câștig curat de **Lei 864**, din cari s'au cumpărat pentru copiii săraci ai școlii 8 perechi de oprincuțe, o haină la o fetiță săracă, la 6 li-s'au dăruit cărți, altora caete și creioane, iar bibliotecii școlare 10 cărți. Dăruitorilor le aduc mulțumiri Direcțiunea școlară.

Taica Majláth, să răspundă... Am arătat în numerii trecuți ce s'a descoperit în vestitul „Marianum” din Cluj. Guvernul, care a luat de ceafă Liceul papistaș din Oradea Mare, va face ce se cade și acestuia, din Cluj. După ce are dovezile în mână, a poftit pe „patronul” (ocrotitorul) și îndrumătorul acestor școli (unele iertate, altele neiertate) să dea lămuriri și răspuns.

Și, ca să nu spună că nu i-ai dat răgaz a și găsi dovezile de nevinovăție, guvernul i-a dat vladicului Majláth (cel care n'a vrut să între în Biserica Incoronării din acel oraș, în ziua Incoronării Maestărilor Lor), timp de o lună de zile, să-se limpezească de invinuirile ce se aduc școlilor ce patronează.

Hârtii de un milion de mărci... Germania va avea de aci încolo hârtii de un milion de mărci... Așa a scăzut prețul banului nemțesc, încât nu-s mai de ajuns de mari hârtiile de 1000, de 5000, de 50.000, ci se tipăresc și de un milion, ca — în Rusia... Cu Rusia a dat mâna pe ascuns în război prin spionii germani, pe ea a dorit s'o bolnăvească altoind'o cu germanii bolșevizmului, ca s'o scoată astfel din război, — iată-o azi molipsită și ea Germania, de aceeași boală și lunecând în prăpastie ca și Rusia...

O ciudățenie a zilelor de azi. În Germania cineva avea să plătească la o bancă din Berlin o poliță (un cambiu, veșal) de 490 milioane de mărci. Pe acel cambiu trebuiau puse timbrele (stampele) de cvitanță ce le cere legea. Dar cum timbrele sunt numai pentru sume de 50 — 100 mij, — plătitorul n'avea unde să pună pe poliță atâtea timbre, ci a trebuit să adauge încă fășii de hârtie, pe care să poată lipi timbrele. Și a tot lipit la fășii de hârtie, coperte pe amândouă laturile cu stampele, până ce cambiul s'a lungit de **9 metri**.

E un cambiu ce va trebui dat unui **Muzeu istoric**, să rămână de arătare rândurilor viitoare de oameni, ce vremuri neroade erau cele de azi...

Dantist Dr. S. Seidner — Regulare de dinți. — Plombe. — Scoatere de dinți fără dureri. — Regulare de dinți. (729) 7-10

Licitație minuendă.

— Zidire de biserică. —

Pe baza încuviințării Venerabilului Corzistoriu diecezan ort. român din Carans-Beg, să scrie licitațiune minuendă pentru renovarea biserii ort. române, respective pentru demolarea totală a boltiturii ei de cărămidă și construirea ei de nou de Rabuz, din comuna Borloveni vechi protopre-biteratul M. Hadlet, jud. Caraș-Severin piassa Bozovici cu prețul de esclamare de **81 099 Lei**

Licitaț un-a să va ținea în Jula din 12 April n. (30 Martie v.) 1923 la 2 ore p. m. în cancelaria comunei politice din loc.

Doritorii de a întreprinde această lucrare, să se prezinte în ziua și ora numită la locul destinel și să depună vadul de 10% din prețul de esclamare în bani gata sau în hârtii de valoare.

Întreprinzătorul va avea să suporte spesele avute cu Planul respectiv cu Specificațiunea de măsură și spese, contract și timbre; nu are dreptul a pretinde dioroe sau spese de călătorie.

Comuna biserică ască își rezervă dreptul de preferință aceluia măestru întreprinzător, în care are mai multă încredere și care e mai calificat.

Contractul încheiat, pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, iar pentru comuna biserică ască numai după aprobarea Vei. Conzilor diecezan.

Planul și Specificațiunea de măsură și spese, precum și condițiile de licitațiune, se pot vedea în orice zi la Oficiul parohial ort. român din Borloveni-V. chi.

Borloveni-Vechi 13/26 Febr. 923.

Pentru comit. paroh. ort. român:

Timotei Borchescu

(757) 1-1 preot și presedinte.

Consiliu Orașului Orăștie.

Nr. 607/1923 adm.

Publicație.

Consiliul orășenesc în baza de liberalelei din 5 Octomvrie 1922 aduce prin această în cunoștință publică, că fânștele și grădiniile de pe hotarul Orăștiei, se dau în arândă pe cale de licitațiune publică care se va ținea la 29 Martie 1923 la orele 10 a. m. în sala de ședințe a orașului.

Se dau în arândă pe un an, odecă dela 1 Ianuarie 1923 până la 31 Decemvrie 1923:

1. Fânștel din deala villor, cu 150 Lei.

2. Fânștel din Dealu fleșerilor cu 102 Lei.

3. Grădina dela Amlicher lângă Cimitirul Central, 1300 Lei.

4. Fânștel din hotarul Căstăului, 180 Lei.

5. Grădina de altoi cu 700 Lei.

Sumele arătate în dreptul fiecărui punct, este prețul de strigare.

Licitașii nu să depună vadul de 10% din prețul strigării.

Se poate licita verbal și scrip-turistice cu ofert închiș.

Condițiunile de licitațiune se pot vedea la primărie în orele oficiale.

Orăștie, la 12 Martie 1923.

Belei,

primar.

(747) 1-2

dă consultați în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără dureri. — Regulare de dinți. (729) 7-10

„Sebeșana“ bancă populară societate pe acții în Sebeșul-săsesc.

CONVOCARE

Domnii acționari ai băncii populare „Sebeșana“ societate pe acții în Sebeșul-săsesc sunt invitați la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține luni la 23 Aprilie st. n. 1923 la 10 ore a. m. în localul Institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul conziliului de administrație și al comitetului de cenzori.
3. Aprobarea conturilor de încheiere: bilanț și profit și pierdere, apoi darea absolutului conziliului de administrație și comitetului de cenzori pe anul 1922.
4. Impărțirea beneficiului net.
5. Statorirea marcelor de prezență pe anul de gestiune 1923.
6. Alegerea alor 3 membri în conziliul de administrație, 1 în locul răpos. Petru Opincariu și 2 acțiuni la sortare, conform §-ului 36 din statute și eventual alegerea unui membru în comitetul de cenzori.
7. Eventuale propuneri intrate, conform statutelor.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiali, sunt rugați a depune, conform §§-lor 23 și 24 din statute, acțiunile și plenipotențele la cassa Institutului până la 21 April st. n. 5 ore d. a. Acțiunile se pot depune și la Banca Românească, Centrala București și sucursala din Sibiu, precum și la alte institute membre „Solidarității“, iar reversele sunt a se înainta până la 21 April st. n. la cassa Institutului din Sebeșul-săsesc. Sebeșul-săsesc, la 16 Martie 1923.

Consiliu de administrație.

Activa. Contul B'lanț încheiat la 31 Dec. 1922. Pasiva.

Activa		Pasiva	
	Lei b.		Lei b.
Cassa în numerar	277236 64	Capital social	1000000 -
Cambil. 1039048 30		Fondul general de rezervă	558436 -
Credite camb		Fondul special de rezervă	17000 -
cu acop hip. 153500 -		Fond de penz al funcțion.	37750 -
Imp. hipot. 110163 12	1302720 42	Depozite spre fructificare	9023635 85
Conturi-Curente debitoare	8739149 88	Depozit în cont-curent	204905 -
Casele inst. și alte realități	95905 04	Diverse conturi creditoare	83483 41
Efecte publice propr. și acț.	822999 85	Dispoziții și ord. de plată	93504 57
		Fond de zidire	3144 83
		Scopuri filantropice	1136 -
		Dividendă neridicată	1837 50
		Dobânzi trans. anticip. 1923	23100 -
		Beneficiu net	173450 67
	11238011 83		11238011 83

Contul Profit și Pierdere încheiat la 31 Dec. 1922.

Activa		Pasiva	
	Lei b.		Lei b.
Dobânzi plătite:		Dobânzi diverse	671080 10
Dep. sp. fruct imp. 359080 69		Dob. de impr. hip. 13277 70	684357 80
libere		Venite dela ef. publ. și acțiuni	57463 36
de impozit	71379 22	Chirii	6240 -
Conturi-curente	15322 78	Comisioane diverse	167696 98
Fond de rezervă	26142 39	Beneficiu net din anul 1921	7930 43
Fond de penzii	1838 28		
Capital în vărsare	181 80		
Spese, salarii, diurne			
alocații	91521 73		
Mărci de prezență	9040 -		
Cheltuieli de adm.	48963 20		
Impozite	83678 24		
Imp. 12% după int. de dep.	43089 67		
Beneficiu net pe anul 1922	173450 67		
	923.688 57		923688 57

Pentru contabilitate A. Bojiția, dir. esec.

Sebeșul-săsesc, la 31 Decembrie 1922.

CONSILIU DE ADMINISTRAȚIE

S. Medean, m. p. president Dr. I. Elekes, m. p. v. president D. Comșa, m. p.
N. Cărpinișan, m. p. Săbăduș, m. p. Z. Tătar, m. p. Iulian S. Vulcu, m. p.
I. Simu, m. p. G. Albu, m. p. N. Ghișescu, m. p. Dr. Moga, m. p.
D. Vulcu, m. p. S. Vasilca, m. p.

Subsemnatul comitet au examinat conturile prezente și le-au aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele Institutului.

Sebeșul-săsesc, la 16 Martie 1923.

COMITEUL DE CENSORI

Octavian Fulea, m. p. president I. Ursu, m. p. v. president Ambr. Tătar, m. p.
I. P. Postescu, m. p. P. Androne, m. p. S. Ispas, m. p. N. Chirca, m. p.
I. Henegar, m. p. N. Moga, m. p. I. Stanca, m. p. P. Ursu, m. p.

Casă de vânzare

Str. Fabricii Nr. 25, cu edificiile laterale de lipse, pentru local, crișmă și prăvălie. Informații la proprietarul (735) 2-3, George Stoica, Orăștie

Un vier de 10 luni, alb, volnic, dat pe garanție, — e de vânzare încă 15 zile, la subscrisul. Preț moderat.

Sabin Ciobotea

(749) 2-2 Balomir (p. Sibot, j. Huned.)

Lucrări de zidărie și lemnărit.

Subscribul primește și se execută la dorința celor interesați. Anunț edificii publice și economice, poduri și aștile, precum și tot felul de reparări.

(759) 2-3 Măestru Luca Dan
Orăștie, Str. Avram Iancu, 7.

De vânzare se află o mașină de imblătit cu vapor (dampf) de 6-8 puteri, cu o batoză de 1200 mm. în perfectă stare de funcțiune la:

Dumitru Ivan

(752) 2-2 învățător
Apoldul-Mare, (j. Sibiu).

O moară mână de un motor cu benzină, de 8 puteri de cai, cu o peatră ce are un metru în diametru, și cu toate recvișitele aparținătoare motorului și morii, asemenea și butoale pentru benzină, de lemn și de fier, sunt de vânzare la:

Toma Bălaci

(734) 2-3 Almașul-Mare, p. Zlatna

Mașină de imblătit

cu locomobil de 10 P. H. cu foc, cu batoză de 1 metru 10 cm. în stare bună, cu toate ce se țin de ea, — se află de vânzare la:

(743) 2-2 Vasile Stanc
Căstău, p. Orăștie (j. Huned.)

Casă Wertheim Nr. 2

se vinde prin licitațiune publică, care se va ține în 10 April (a treia zi de Paști) la localul „Insoțiri Regnicolare de credit (Hittel-azöveikzet)“ în licidare, în Sibot (j. Hunedoare). Informații în scris se dau de subscribul.

MOLODEȚ,

(751) 2-2 președinte.

Se imbie de învățacel

un băiat de 14 ani, având 2 clase civile; e bine dezvoltat. Doritorii să scrie la foaie, care le trimite adresa. (725) 4-4

Garnitura de treerat

de 4 P. H. cu abor, în stare bună, sistem Kleyton Schallewort, e de vânzare la:

ALMAȘAN, mecanic

(722) 3-4 Santohalma, p. Simeria.
(j. Hunedoarei).

Casă de vânzare

în Orăștie, Dealul mic Nr. 1. (lângă vila dlui Cernășan), constă-țitoare din 2 odăi, bucătărie, fântână în curte, grădina, cocină și un șopru mare, — e de vânzare din mână liberă. — Informații acolo.

Carol Horvat,

(758) 1-2 Orăștie.

Casă de vânzare

se află în Orăștie, strada Biserica nouă, — casa fostă alui Ioan Simedru, mare, cu grădina mare, șură, șoproano, etc. A se adresa la: Ioan Gheorghian. 1-2 (762) Orăștie, str. Câmpului 11.

In dealul Vilor

la hotarul Orăștiei, este vânzare din mână liberă, o

grădină de pom

de 790 stângini pe trați. P. n. pus *vii*, e foarte potrivită. Informații mai aproape la:

(761) 1-1 Ed. Weltzer, Orăștie

Moară de arândat.

În Geoagiul-de-Joa se dă în rândă prin licitație publică, pe termen de doi ani, moara din joacă dela mijlocul satului fostă alui Șelamon, azi proprietatea subscribului. Licitația se va ține a treia zi de Paști la orele 2 după prânz, fața morii. — Prețul de strigare 5000 Lei pe an.

Condițiile de licitație se pot vedea la subscribul proprietar:

Iacob Sârba

(754) 1-2 proprietar de moară

Depozitul de fabrică de piele RUDOLF KOOTZ

din Orăștie, Strada Regală Nr. 10, cumpără în orice cantitate ori-ce fel de *piei crude* (ne-crate), piștind prețurile de zi cu zi. — (756) 1-1

CONSILIUL ORAȘULUI ORĂȘTIE

Nr. 609/923 adm.

Publicațiune.

Consiliul orășenesc în baza liberstatului din 5 Oct 1922 aduce prin aceasta la cunoștință publică că fânșele (pășuni) și grădina de pe hotarul comunei Sibot cari formează proprietatea orașului se dau în rândă pe cale de licitațiune publică, care se va ține în 4 Aprilie 1923 la orele 10 m. la primăria orășenescă.

Se dau în arândă pe un an deca dela 1 Ianuarie 1923 până la 31 Decembrie 1923.

1. Tomatecul, cu 800 Lei.
2. Valea rea cu 440 Lei
3. Banet 1200 Lei,
4. Porcăreșta 3000 Lei.
5. Curpeni 2700 Lei.
6. Grădina lui Stanciu 510 Lei
7. Sărături în Gișerie 1700 Lei
8. Grădina Telenti 80 Lei
9. Fânșul dela Vrană 305 Lei
10. Fânșul cu uloi 45 Lei, el
11. Poiana carului și Gișerie 60 Lei.

12. Valea Sălcii, 50 Lei.
13. Padeș 60 Lei.
14. Grădina lui Lazăr 500 Lei
15. Grădina lui Roman 800 Lei
16. Grădina lui Petru Niș (Căp. din Cucuiși și grădina) 150 Lei
17. Pescuit de munte 150 Lei

Sumele arătate în dreptul cărui punct, sunt prețul de strigare. Licitanții au să depună 10% din prețul strigării.

Se poate licita verbal și scris, cu ofertă încheiată. Condițiunile de licitațiune pot vedea la primărie în orice zi.

Orăștie la 20 Martie 1923. (755) 1-1 Bolet, primar